

»Še ena konferenca o uporabi drog med mladimi?«

Zveza nevladnih organizacij na področju drog in zasvojenosti

Zaključki aktivnega poslušanja predstavitev

O procesu

Na konferenci o uporabi drog med mladimi smo želeli udeleženske in udeležence kar najbolj aktivno vključiti v spremljanje predstavitev ter jih hkrati povabiti, da prepoznavajo faktorje uspešnosti predstavljenih programov, ki bi jih lahko prenesli v delo na programih, v katere so vključeni. Za metodo smo izbrali »kolektivno poslušanje zgodb«. Vse udeležence dogodka smo povabili k poslušanju, vsak pa je ob prihodu prejel vprašanje, ki mu je bilo ob poslušanju v pomoč. Pripravili smo naslednja vodilna vprašanja za poslušanje:

- Kaj so bile ključne točke, da se je predstavljeni program razvil tako, kot se je?
- Kaj so ključne predpostavke in/ali vrednote na katerih temelji posamezni predstavljeni program?
- Kaj je ekipi v posameznem programu dajalo močno oporo, da je lahko premagala ovire?
- Kaj je za vas pri posameznem predstavljenem programu nova / prebojna / inovativna ideja? Kje v predstavljenem programu vi prepoznavate inovacijo?
- Kje prepoznavate možnosti za razvoj praks, podobnih predstavljenim, v drugih lokalnih okoljih?
- Kako je povezovanje prispevalo k uspešnosti predstavljenih programov?

Kot pripomoček je vsakdo dobil list papirja, na katerem je bilo zapisano vprašanje ter naslovi predstavitev programov. Pred predstavitvami smo udeležence prosili, naj si uvide zapisujejo na list. Ob zaključku konference smo udeležence prosili, da oblikujejo skupine, ki so poslušale predstavitve z istim vprašanjem v mislih. Skupine so primerjale svoje uvide, nato pa nadaljevale s pogovori o drugih zastavljenih vprašanjih.

Rezultati procesa

Pogovor po poslušanju:

Kaj so bile ključne točke, da se je predstavljeni program razvil tako, kot se je?

Chill out: vrstniški pristop, neformalno okolje, približevanje, sooblikovanje, pestrost, kreativnost "dobiček"

Projekt Človek: pozitivne izkušnje, specifično za ciljno populacijo, odzivanje na potrebe, alternative vzgojnemu ukrepu

Vzgojni zavod Kranj: omogočanje pozitivnih doživetij, veliko aktivnosti, narave, "dobiček"

Psihiatrija: individualna in ciljni populaciji prilagojena želja po povezovanju

Preventiva Islandija: "sveže", "lokalno", iskanje alternative

MDFT: celostna obravnava, moderator <-> terapev

Kaj so ključne predpostavke in/ali vrednote na katerih temelji posamezni predstavljeni program?

Chill out: -spodbujanje vrstniškega pristopa, aktivna participacija (aktivni udeleženci), "njihovo" okolje, informiranje (ne-moraliziranje)

Projekt Človek: "starejši brat, sestra", celostni pristop: starši, šola ipd.

Vzgojni zavod Kranj: krepitev pozitivnih izkušenj in lastnosti; pozitivne izkušnje (drugačne, konkretne, doživljajske) -> njihova krepitev za motivacijo naprej

Psihiatrija: povezovanje empatije in strukture

Preventiva Islandija: skupnostna akcija – udeležba vseh vpletenih v problem (vključevanje celotne mreže) -> raven skupnosti in politike (€); ure + kvaliteta časa staršev z otroki

MDFT: opolnomočenje staršev in mladostnikov

Kaj je ekipi v posameznem programu dajalo močno oporo, da je lahko premagala ovire?

Chill out: podpora MOL, povezovanje z drugimi organizacijami, izhajanje iz pobud mladih

Projekt Človek: tabori, prostor temam, ki mlade zanimajo -> pristen odnos

Vzgojni zavod Kranj: pristni stiki preko "neformalnih" aktivnosti, premagovanje skupnih izzivov

Psihiatrija: povezovanje z drugimi, celosten pogled

Preventiva Islandija: prepoznavanje projekta s strani lokalne skupnosti

MDFT: intenziven odnos s celotno družino

Kaj je za vas pri posameznem predstavljenem programu nova / prebojna / inovativna ideja? Kje v predstavljenem programu vi prepoznate inovacijo?

Chill out: celostna obravnava, sodelovanje, medvrstniško, nevsiljivost, ključni mladinski delavec in prostor, aktivna vključenost in neobsojanje, Vrstniški pristop, Neformalno okolje, Pestrost programov

Projekt Človek: realne potrebe, statistika, odvisnost = rezultat okolja, izkušnje, aktivnosti, Možnost pozitivnih izkušenj, odzivanje na potrebe mladih, kot alternativne možnosti vzgojnimi ukrepi

Vzgojni zavod Kranj: doživljajska pedagogika, preventiva, aktivnosti

Psihiatrija: inštitucija JZ, medicinski pristop, povezovanje, akutnost, sodelovanje, celostnost

Preventiva Islandija: bazira na aktualni raziskavi, dobro razvita mreža – starši in šport, lokalna situacija, sodelovanje cele podporne mreže, podpora lokalne politike, akcija kmalu po raziskavi, dialog med organizacijami na lokalni ravni,

MDFT: vključenost staršev, intenzivno, ni fokusa na eni spremembi, 1 ključna oseba v družini, finančna podpora, Individualna in ciljni populaciji prilagojena obravnava; želja po povezovanju

Kje prepoznate možnosti za razvoj praks, podobnih predstavljenim, v drugih lokalnih okoljih?

- premajhen poudarek na preventivi, prevelik na kurativi in HR

- pomembno terensko delo

- povezovanje in sodelovanje z drugimi organizacijami

- premalo poudarjene "uporniške" skupine najstnikov kot rizična skupina (kako jih dosežati)

- dobre prakse so zelo teritorialno razdeljene (samo v večjih centrih), potrebno bi jih bilo prenesti

- pomembno je okolje in spremembe okolja, v katerem biva mladostnik

- pomembna je prostorska in časovna fleksibilnost (delavcev), prilagajanje mladim

- pomembno je delovanje skupnosti, da se tudi njih pritegne, institucionalno sodelovanje; skupnostni pristop k nudenju pomoči mladostnikom

- pomen družine

- pomen nujenja psihoterapevtske pomoči, poleg psihiatrične; ločitev psihiatrija / psihoterapija; sistemsko nudenje psihoterapevtske pomoči

- sistemska ureditev

- dezinstucionalizacija / skupnostni pristop

Kako je povezovanje prispevalo k uspešnosti predstavljenih programov?

- pomen terenskega dela
- odzivanje na potrebe
- več akterjev
- delovanje v lokalnih skupnostih
- izhajanje iz skupnosti in tega, kar je v skupnosti sploh izvedljivo
- od spodaj navzgor
- kaj lahko udeleženci prispevajo s svojimi viri
- kontekstualna umeščenoost
- trendi skupnosti – odgovori na aktualno
- izhajanje iz mladih, dajanje pobud; da se daje prostor mladim
- dober odziv od mladih
- neformalne aktivnosti – razvoj pristnega stika

Zbiranje skupnih vtisov s konference

Kaj je skupnega predstavljenim programom? Kaj so skupne / različne predpostavke in vrednote na katerih temeljijo programi?

Skupno

Slika predstavlja kodiran povzetek ugotovitev skupin. Kot ključne skupne faktorje so udeleženci prepoznali celostni pristop, oblikovanje programov na osnovi zaznanih potreb, aktivno participacijo uporabnikov

krepitev virov moči pri posamezniku in skupnosti, pristen stik z obravnavanimi osebami ter motivacijo za sodelovanje.

Različno

- medicinski model
- financiranje,
- skupnosti – institucije,
- medikamenti – alternative,
- strukturirano – fleksibilno
- vsi (razen islandskega) so parcialni program
- pomanjkanje stabilnega financiranja in politične odločitve
- tuji nimajo toliko “birokracije”, vsaj navidezno
- sistemska podpora (finance)

Kako se naši programi odzivajo na potrebe uporabnikov (katere potrebe)? (razvojne potrebe, aktualne potrebe ...)

- programi niso dosti razpršeni
- program dajejo pozornost na razvojne potrebe
- dostopnost (finančna, krajevna)
- razvoj programov, ki ne odgovarjajo samo na ene potrebe
- se kar dobro odzivajo na potrebe v Ljubljani (centraliziranost)
- na potrebe se prilagajajo kasneje
- vedno več se dela preko direktnega stika, vedno več se hodi na teren, se išče stik z mladimi; vedno več je mest, kjer se nudi neko varno okolje, kjer se lahko družijo, ne da bi jih kdo tam obsojal;
- zmeraj manj je moraliziranja in negativnega odnosa, da se odvisnika obravnava kot problem
- odziv na potrebe je pomemben, programi bi se lahko boljše odzvali na potrebe (če bi se npr. več povezovali)
- nujno je vključevanje uporabnikov v samo načrtovanje programov
- v Sloveniji je problem, da imajo določene organizacije monopol nad določenim področjem
- še vedno je potreba za namestitveno terapevtsko skupnost (npr. za starejše mladostnike oziroma mlajše odrasle),
- problem je v “odročnih” krajih;
- problem je pri “nedosegljivih” mladostnikih
- potreba je po splošnih programih za mlade (ki odgovarjajo na težave, povezane z odraščanjem); po drugi strani potreba po programih za specifične ciljne skupine
- potreba po več medsektorskega sodelovanja, da ne dela vsak po svoje
- program za 18+ - nastanitveni in reintegracijski program, predvsem za fante
- odgovarjanje na aktualne potrebe, prepoznane preko direktnega stika z uporabniki -> nudenje varnega okolja za druženje, opolnomočenje, support, pomoč -> celostni pristop
- (ne)odzivnost na potrebe
- komunikacija med akterji
- vključevanje uporabnikov v “dizajn” programov
- “osebni” monopol na tematikami
- medvrstniški pristop
- terensko delo
- občutek vključenosti

Kakšni so potenciali in ovire v našem okolju / sistemu, za razvoj in implementacijo danes predstavljenih pristopov?

Ovire:

- težko dosegljivi mladi
- nestabilno financiranje (potreba po stabilnejšem financiranju; izraženo mnenje, da je pri nas kar stabilno financiranje; financiranje bi se moralo bolj prenesti na lokalne skupnosti; lahko bi bilo regijsko; nefleksibilnost razpisov, ki ne sledijo aktualnim praksam in potrebam; sredstva bi morala biti razdeljena med razvojni in stabilni del (npr. ločitev na projektna in programska sredstva).
- nerealen pogled financerjev / politike na izvajanje programov, pritisk na programe, da kvalitetno izvajajo programe, tudi če ni dovolj kadrov in drugih resursov;
- trenutno se kvaliteta gleda zgolj glede na številke, ne pa glede na kvaliteto izvedbe
- sistemska naravnost
- lokalna politika (izven LJ)
- obtoževanje -> "preganjanje" težavnih mladih; pogled na težavne mlade je zelo obtoževalen, velika stigma
- razumevanje /podpora lokalne skupnosti -> občine
- informacije ne pridejo do mladih
- financiranje
- politika -> spodbuda
- medsektorsko povezovanje pri oblikovanju programov
- nefleksibilnost razpisov
- razdelitev sredstev med razvojni in stabilni del
- Š€; aktualna politika

Potenciali:

- koordinacija
- reintegracija za mladostnike
- novi pristopi iz tujih praks
- psihoterapevtski pristopi – sistemsko
- preventiva! (poudarjanje preventive)
- zainteresiran kognitariat